

PRAHA 1/2 SKA% TOULKY - LIBOC

Pondělí, 15. září 2014

Je podzim a teplé podzimní dny svádí k vycházce do přírody. Mnozí z nás upřednostňují klidná místa, kde neproudí palíry turistů a kolony aut. Místa, kde člověk v klidu probírá své myšlenky a nabírá tolik potřebnou energii. Praha 1/2ská Liboc, kam vás dnes zavedu, je k takové procházce přímo stvořená.

Minule jsem ukončila své povídání u nedostavěného kláštera v těsné blízkosti býlohorského sakrálního komplexu, kam mne zavezla tramvaj 22. Informační tabulky mezi nedostavěným klášterem a kostelem ukazují k dalším možným cílům vycházky - k pomníku býlohorské bitvy a k ruzyňskému tolerančnímu hřbitovu. Zároveň zřetelně nad vzrostlými stromy v blízké oboře ukazuje magická věž letohrádku Hvězda.

Obora s letohrádkem vypadá v barevném podzimním hávu lákavě, tajuplně. Cestu k památníku býlohorské bitvy jsem si odpustila a vydala jsem se do Huberovy ulice, kde stojí zmiňovaný toleranční hřbitov. Na hřbitovně zdi mne uvědomí informační tabule, kterou jsem vyfotila a nyní z ní pro vás vyjímám následující informace. Tak tedy - toleranční hřbitovy jsou evangelické hřbitovy zakladané po vydání tolerančního patentu z r. 1781, který s jistými výhradami a omezeními povolil náboženskou svobodu pro příslušníky evangelických církví.

Ten ruzyňský, v dnešní Huberově ulici, vznikl cca v letech 1784-1788. Dnešní rozlohu získal až r. 1860, přesto i poté jeho plocha činí jen 16,5 x 10 metrů. Do povědomí vstoupil hlavně r. 1848. Tehdy chtěli studenti uctít památku padlých na Bílé hoře, což rakouské úřady nepovolily. Studenti se přesunuli tehdy právě na zdejší hřbitov a ke shromážděným promluvil J. V. Friš. Poslední pohřeb se na hřbitově uskutečil v r. 1945.

Do r. 1957 patřil hřbitov ĀEsl. Āeskobratrské církvi evangelické, poté jí byl odtat a nenávratně chátral. Klub přátel Ruzyně společnosti s touto církví se jej snaží v posledních letech obnovit, hřbitov je obehnan novou zdí, ale jinak by toto pozoruhodné místo, obrostlé věšinou pěstovanými dřevinami, potěbovalo ještě hodně a šikovně i financí v opravách pomníků. Od hřbitova jsem zašla do ul. Kralupské s výhledem na ruzyňskou vazební věznic. Do staré Ruzyně se za malebnou navesi vypravím snad jindy. Ulicí U Světlicy a následně úzkou cestičkou mířím k vrátkům obory Hvězda. Je kolem deváté ráno, nikde živáka, jen zdálky vidím v kopci dvě věže, které si šikovně zabíhají. Jak mne ujistil pán v Kralupské, touto zadní cestou prý neriskují, řečníci a jiné pochybné existence se prý v této odlehle části nezdráhají. Dost mne uklidnil. (Vám doporučuji šikovně cestu tramvají 1, 18 přes Petřín na konečnici nebo 22 zastávka Vypich).

Vášeň lidí v tomto vyslovení pražská Hvězda napadne pouze letohrádek ve tvaru šesticípé Davidovy hvězdy o průměru 40 m. Patří mezi tzv. filosofické stavby, mj. každé ze čtyř pater odpovídá jednotlivým přírodním živlům - země, voda, vzduch, oheň. Vše zde má svůj smysl, což by si samo o sobě zasloužilo podrobný výklad.

Historie tohoto místa se však začala psát mnohem dříve. Ferdinand I. odkoupil ve třicátých letech 16. století obořevnovského kláštera les Malejov a tím, že jej oplotil a následně plot nahradil kamennou zdí, zásadně změnil charakter tohoto místa. Obora se stala velkým lákadlem pro lov a rozličné kratochvíle, které postupně s renesančním obdobím přicházely do náročných končin. V oboře byly voliéry na zvířata, sádky. Ferdinand I. měl se svojí dcerou Annou Jagelonskou 15 dětí, převážně dcer. Je jasné, že se syny měl dalekosáhlé plány. (pozn. red.: chudinka Anna!) Jeho druhorozeným synem byl sešlý a vzdělaný Ferdinand II. Tyrolský (1529-1595), který měl slabost pro krásné kolem sebe, a to byly krásné věže sbírky knih. Právě ten nechal v oboře postavit v letech 1555-1556 dle vlastního návrhu nový letohrádek pro svoji tajnou lásku Filipinu Welserovou. Snad se nechal inspirovat svým otcem, který pro matku svých patnácti dětí nechal vystavět známý Letohrádek královny Anny (někdy též zvaný Matematický dům či později Belveder) na Hradčanech. Proč tajná láska? Filipina Welserová (1527-1580) byla údajně neobyčejně krásná, chytrá, bohatá, dnes bychom řekli, že měla věšinou věšinou věšinou péči. Až na jednu podstatnou okolnost - neměla urozený původ. Ferdinand o dva roky starší Filipinu poznal, když doprovázel svého otce na císařský sněm do Augšpurku, poté se v letech 1547-1551 setkávali. Rodina, vědoma si úskalí takového vztahu, ukryla Filipinu k tetě, Kateřině z Lokan, na zámek Běznice (okr. Příbram). I tam ji věšinou věšinou Ferdinand Āase objevil a navzdory tehdejší zvyklosti na zámku Běznice pojal za ženu. Svatba se konala v mrazivém lednu 1557 a r. 1558 se narodil syn Andreas. Vztah věšinou věšinou byl nadále utajován. Ferdinand s Filipinou žil později na Křivoklátě, kde se jim narodil r. 1560 syn Karel. Děti musely být po porodu věšinou věšinou vyneseny, ponechány v běznické zámceckou resp. křivoklátskou hradní branou a posléze vychovávány jako nalezcenci Filipinou. Po porodu dvojčat, která ale záhy zemřela, se zdravotní stav Filipiny zhoršil. Rodina se odstěhovala r. 1567 na zámek Ambras v Tyrolsku. Až r. 1576 uznal toto manželství papež; o čtyři roky později Filipina zemřela. Ferdinand Tyrolský velmi toužil po potomkovi, který by mohl požívat veškerá privilegia a výhody, což Andreas ani Karel vzhledem k morganatickému (nerovnému) sňatku svých rodičů nemohli. Byli tímto mj. vyloučeni z nástupnictví. Dva roky po smrti Filipiny se proto Ferdinand oženil s mladíčkou neteří, ale syna se nedočkával. Tolik přátelství spojený s letohrádkem, který stojí na svém místě několik staletí. V současné době patří objekt Památníku národního písemnictví, kromě pondělí je otevřeno denně do konce října od 10 do 18 hodin. Na internetových stránkách památníku je i podrobná historie letohrádku.

Koho neláká historie, užije si vycházku. Rovný terén s bohatou zelení a pěščinami, vhodný i pro vozíčkáře, stačí.

zákoutí, strážné s obnaženými kořmeny stromů. Vskak se tu také dříve těžil stavební kámen a písek, kterým se vyspravovaly cesty v obou.

Já jsem objevila ve svahu pod letohrádkem prapodivný objekt. Kruhová stavba je studniční domek Světlička (Světlička). Původně tu stál estiboký domek z rudolfinské doby. Zmínka o něm je u r. 1723, o 200 let později byl zbourán a na popud arch. Plešníka postavena tato kruhová stavba. (viz obrázek v perexu - tj. ten malý zcela nahoře). Za železnými dveřmi se nachází vstup do podzemních tunelů, které měly původně vést vodu a na hrad. K tomu však nedošlo. Voda vzliňající z propustných vrstev pískovců však byla sváděna do Ruzyně a dnes do Litovického potoka v Liboci.

První zmínka o Liboci se nachází ve falzu zakládací listiny bavorského kláštera z r. 993. Klášteru ves Liboc patřila do husitských válek. Následně byla v majetku rýžných měřičů ze Starého Města pražského Nejvyššího pražského purkrabství. Po r. 1848 patřila pod Smíchov. Obcí vedla kořská dráha do Lán. R. 1922 byla obec připojena k Velké Praze, od r. 1960 spadá pod Prahu 6. V Liboci se podle dobových fotografií muselo žít krásně. Dnes bohužel na mne působila zástavba v Liboci nesourodě, některé starší domky hezky opravené, některé objekty zchátralé, do proluk po bourání postaveny supermoderní vilky. V Libocké ulici, sousedící s oborou Hvězda, je i několik vil, které stojí za zmínku, byť jejich stav není dobrý.

Schubertova vila – architekt Zdenko Schubert von Soldern (1844-1922) ji navrhl pro svého bratra advokáta JUDr. Eduarda Schuberta, Libocká 276/9. Vilu ve stylu toskánské renesance jste mohli vidět v Kachylových Láskách mezi kapkami deště. Už tehdy nebyla v dobrém stavu, zub času se na ní od té doby ještě více podepsal. Hrázděná Eysseltova vila je na tom ještě hůře. Lépe vypadá Zeyerova vila Libocká 261/16 a Villa Kirchner v přilehlé ul. Na Vypichu 288/13. Z Libocké ulice 29a, kde stojí moderní vila podle návrhu arch. Línka, lze vstoupit úzkým dlážděným chodníkem k méně známému starému libockému hřbitovu. Hřbitov přiléhá těsně k obou Hvězdy toho zde kromě márnice a několika kámen mnoho není. Jeden ze stromů prorostl kámen, roztrhl jej a tak málem přisobivý obraz síly přírody. Za zmínku stojí ještě původní fara s kostelem sv. Fabiána a Ebestiána, postaveným v letech 1842 až 1844 v pozdně klasicistním slohu na místě bývalého románského kostelíka. Tolik k Liboci, kam spadá i oblast Šárky. Můžete tam po návštěvě Hvězdy směřovat. Já doporučuji od obory dojít během pár minut na konečnou stanici tramvaje - Heyerovského náměstí - a odtud do stanice Větrník, zahrnout do Ankerské. Pak trasa mlýn Větrník - Bavorský klášter - opravená Kajetánka – kajetánská kaple – Petyňka – Schlejferka - Octárna. Nebo vystoupit o pár zastávek dále, a projít si Stánek a ovce... Doufám, že se vám dnešní toulání líbilo, MIA